

КНИГОЗНАВСТВО ТА ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 655.413:050]:[061.2:001.32](=162.1)(477.83-25)«1901/1939»

Попадюк Надія Ігорівна,
кандидат філософських наук, доцент,
науковий співробітник відділу періодичних видань
імені Мар'яна та Іванни Коців
Львівської національної наукової бібліотеки
імені Василя Стефаника
grinnad13@gmail.com

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛЬСЬКОГО «TOWARZYSTWA NAUKOWEGO» У ЛЬВОВІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДІВ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА)

Мета роботи. На основі комплексного аналізу фондів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника дослідити видавничу діяльність польського «Towarzystwa Naukowego» у Львові. **Методи дослідження.** Застосовано загальнонаукові методи дослідження: 1) емпіричні – спостереження, узагальнення, вивчення структури та змісту наукових часописів; 2) теоретичні – аналіз, синтез, класифікація та систематизація теоретичних даних; індукції та дедукції; 3) кількісного та якісного аналізу за обробки отриманих результатів. **Наукова новизна результатів дослідження** полягає у тому, що: 1) досліджено видавничу діяльність «Towarzystwa Naukowego» (1901 – 1939) у Львові; 2) проаналізовано наукові серії: «Archiwum naukowe», «Archiwum Towarzystwa Naukowego», «Studia nad historia prawa Polskiego», «Prace naukowe», «Prace sekcji Historii i Kultury», «Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych», «Zabytki dziejowe», «Zabytki piśmiennictwa polskiego», в яких публікувалися провідні польські та українські вчені; 3) розкрито унікальну наукову спадщину, що зберігається у фондах Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника, із зазначенням окремих випусків видань. **Висновки.** Наукове опрацювання та розкриття унікальних і рідкісних фондів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника надасть можливість ввести в науковий обіг значний джерелознавчий масив видань, який у майбутньому будуть використовувати у своїх працях не тільки вчені-сучасники, а й дослідники наступних поколінь.

Ключові слова: «Towarzystwo dla popierania nauki Polskiej», «Towarzystwo Naukowe», Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника, наукові видання, провідні польські та українські вчені.

Попадюк Надежда Игоревна,
кандидат философских наук, доцент,
научный сотрудник отдела периодических изданий
имени Марьяна и Иванны Коць
Львовской национальной научной библиотеки
имени Василия Стефаника.

ИЗДАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПОЛЬСКОГО «НАУЧНОГО ТОВАРИЩЕСТВА» ВО ЛЬВОВЕ (ПО МАТЕРИАЛАМ ФОНДОВ ЛЬВОВСКОЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ УКРАИНЫ ИМЕНИ ВАСИЛИЯ СТЕФАНИКА)

Цель работы. На основе комплексного анализа фондов Львовской национальной научной библиотеки Украины им. В. Стефаника исследовать издательскую деятельность польского «Научного

товарищества» во Львові. **Методи дослідження.** Применены общенаучные методы исследования: 1) эмпирические – наблюдение, обобщение, изучение структуры и содержания научных журналов; 2) теоретические – анализ, синтез, классификация и систематизация теоретических данных; индукции и дедукции; 3) количественного и качественного анализа при обработке полученных результатов. **Научная новизна исследования** заключается в том, что: 1) исследовано издательскую деятельность «Научного товарищества» (1901 – 1939) во Львові; 2) проанализировано научные серии: «Archiwum naukowe», «Archiwum Towarzystwa Naukowego», «Studia nad historia prawa Polskiego», «Prace naukowe», «Prace sekcji Historii i Kultury», «Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych», «Zabytki dziejowe», «Zabytki piśmiennictwa polskiego», где публиковались ведущие польские и украинские ученые; 3) раскрыто уникальное научное наследие, которое хранится в фондах Львовской национальной научной библиотеки Украины им. В. Стефаника, с указанием отдельных выпусков изданий. **Выводы.** Научная обработка и раскрытие уникальных и редких фондов Львовской национальной научной библиотеки Украины им. В. Стефаника позволит ввести в научный оборот значительный массив изданий, который в будущем будут использовать в своих работах не только ученые-современники, но и исследователи следующих поколений.

Ключевые слова: «Общество по продвижению польской науки», «Научное товарищество», Львовская национальная научная библиотека Украины им. В. Стефаника, научные издания, ведущие польские и украинские ученые.

Popadiuk Nadia,
Ph.D. in Philosophy, docent,
research associate of Maryan and Ivanna Kots department
of periodicals of Vasyl Stefanyk National Scientific
Library of Ukraine in Lviv

PUBLISHING ACTIVITIES OF THE SCIENTIFIC SOCIETY IN LVIV (BASED ON THE MATERIALS OF THE FUNDS OF VASYL STEFANYK NATIONAL SCIENTIFIC LIBRARY OF UKRAINE IN LVIV)

Purpose of Article. The paper investigates publishing activities of the Scientific Society by a comprehensive analysis of the funds of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. **Methodology.** The following general scientific research methods were applied: 1) empirical – observation, generalization, the study of the structure and content of scientific journals; 2) theoretical – analysis, synthesis, classification and systematization of academic data; induction and deduction; 3) quantitative and qualitative analysis in the processing of the study results. **Scientific novelty** of the work lies in the fact that: 1) publishing activities of the Scientific Society (1901 – 1939) in Lviv were researched; 2) the following scientific series were analyzed: “Archiwum naukowe”, “Archiwum Towarzystwa Naukowego”, “Studia nad historia prawa Polskiego”, “Prace naukowe”, “Prace sekcji Historii i Kultury”, “Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych”, “Zabytki dziejowe”, “Zabytki piśmiennictwa polskiego”, in which the leading Polish and Ukrainian scientists were published; 3) unique scientific heritage, which is kept in the funds of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv was revealed, indicating numbers of certain editions. **Conclusions.** Scientific processing and revelation of unique and rare funds of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv will provide an opportunity to introduce a significant range of publications into the scientific circulation, which, in the future, will be used not only by contemporary scientists, but also by researchers of subsequent generations in their writings.

Key words: Society for the promotion of Polish science, Scientific Society, Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv, scientific editions, leading Polish and Ukrainian scientists.

Актуальність теми дослідження. 1901 р. з метою об'єднання польських наукових сил у Львові та Галичині, професор університету Освальд Бальцер засновує у Львові фахове наукове товариство під назвою «Towarzystwo dla popierania nauki Polskiej» («Товариство сприяння розвитку польської науки»). 1918 р. воно припиняє своє існування у зв'язку з початком Першої світової війни, а в другій половині 1919 р. розпочинається робота з відродження його діяльності. Таким чином, протягом 1921 – 1939 рр. товариство продовжує свою діяльність у Львові, але вже під назвою «Towarzystwo Naukowe»¹ (далі – «Наукове товариство»).

Дослідження наукових серій: «Archiwum naukowe» (1903 – 1918), «Archiwum Towarzystwa Naukowego» (1921 – 1939), «Studia nad historia prawa Polskiego» (1924 – 1932), «Prace naukowe» (1911 – 1939), «Prace sekcji Historii i Kultury» (1924 – 1932), «Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych» (1931 – 1939), «Zabytki dziejowe» (1923 – 1939), «Zabytki piśmiennictwa polskiego» (1907 – 1939)², які товариство видавало з метою популяризації наукових ідей серед населення Галичини, надає змогу глибше вивчити основні проблематико-тематичні аспекти творчості провідних польських та українських дослідників. Окрім того, розкриття порушеної теми здатне доповнити існуючу базу даних іншомовної преси значним джерелознавчим масивом видань, які виходили друком у Львові впродовж 1901 – 1939 рр.

Аналіз досліджень і публікацій. Історія створення та діяльність «Наукового товариства» у Львові розкривається у звітах товариства, які виходили друком тричі на рік упродовж його існування (1901 – 1939) [12]. Крім того, загальнодоступні історичні довідки про

¹ Більш детальна інформація про утворення та структуру польського «Towarzystwa Naukowego» у Львові подана в авторській статті у збірнику наукових праць «Записки ЛННБУ ім. В. Стефаника» за 2017 р. Вип. 9 (25).

² «Науковий архів» (1903–1918 рр.), «Архів Товариства Наукового» (1921–1939 рр.), «Дослідження з питань історії польського права» (1899–1939 рр.), «Наукові праці» (1911–1939 рр.), «Праці секції історії та культури» (1924–1932 рр.), «Літопис соціально-економічний» (1931–1939 рр.), «Історичні пам'ятки» (1923–1939 рр.), «Пам'ятки польської літератури» (1907–1939 рр.).

«Наукове товариство» опубліковані в енциклопедичних виданнях різних років, зокрема, Великій універсальній ілюстрованій енциклопедії (1929 – 1938) [19], Універсальній енциклопедії (1933) [16], Ілюстрованій універсальній енциклопедії (1936) [17], Великій універсальній енциклопедії (1968) [18]. В Енциклопедії Львівського національного університету імені І. Франка подано біографічні відомості про життя і діяльність О. Бальцера [3] та Ф. Буяка [2], які очолювали товариство. Не оминув увагою діяльність «Наукового товариства» український дослідник історії Л. Зашкільняк [1]. Серед зарубіжних авторів діяльністю товариства цікавився П. Гьубнер [9]. Перелік фахових видань «Наукового товариства» подано у праці польських вчених Дж. Яровецького та Б. Гора «Львівська преса у період міжвоєнного двадцятиліття: спроба бібліографії» [10].

Мета статті – на основі комплексного аналізу фондів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника (далі – ЛННБУ ім. В. Стефаника) дослідити видавничу діяльність польського «Towarzystwa Naukowego» у Львові.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні унікальна наукова спадщина товариства зберігається у фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника. Розглянемо більш детально інформацію про кожне із вказаних вище видань. Найбільшу кількість номерів налічують «Archiwum naukowe» і «Studia nad historia prawa Polskiego».

«Archiwum naukowe» («Науковий архів»). Протягом 1903 – 1918 рр. вийшло друком 11 томів, з яких 9 – праці історично-філологічні, 2 – математично-природничі. Коли товариство змінило свою назву, то відповідно було змінено і назву серійного видання на «Archiwum Towarzystwa Naukowego» («Архів Товариства Наукового»). З 1921 по 1939 рр. було опубліковано 46 томів. З них: 9 – філологічні праці, 26 – історично-філософські, 11 – математично-природничі. У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігається 10 томів «Archiwum naukowego» (9 – праці історично-філологічні, 1 – математично-природничі), 40 томів «Archiwum Towarzystwa Naukowego» (9 – філологічні праці, 21 – історично-філософські, 10 – математично-природничі).

Специфіка вказаного збірника полягає в тому, що кожний том має певну кількість «зошитів», кожний з яких – це дослідження вченого із тієї чи іншої галузі знань. Наприклад, розглянемо одну із найбільших серій «Archiwum Towarzystwa Naukowego», яка містить історико-філософські праці. Тут кожний том має від 1 до 7 «зошитів». В ЛІННБУ ім. В. Стефаніка наявні наступні одиниці – 1921/23 – Dział 2 T. 1 z. 2 – 7, 1921/24 – Dział 2 T. 2 z. 1 – 4, 1925/27 – Dział 2 T. 3 z. 1 – 4, 1927/28 – Dział 2 T. 4 z. 1 – 3, 1928/29 – Dział 2 T. 5 z. 1 – 4, 1929/30 – Dział 2 T. 6 z. 1 – 3, 1930/31 – Dział 2 T. 7 z. 1 – 3, 1930/32 – Dział 2 T. 8 z. 1 – 3, 1932 – Dział 2 T. 9 z. 1 – 3, 1933/34 – Dział 2 T. 10 z. 1 – 3, 1933 – Dział 2 T. 11 z. 2, 3, 1933/34 – Dział 2 T. 12 z. 1, 2, 1933/34 – Dział 2 T. 13 z. 1, 2, 1933/34 – Dział 2 T. 14 z. 1 – 4, 1934 – Dział 2 T. 15 z. 1, 1934/35 – Dział 2 T. 16 z. 1, 3, 1936 – Dział 2 T. 17 z. 2, 1936 – Dział 2 T. 19 z. 2, 3, 1936/38 – Dział 2 T. 21 z. 1, 2, 1939 – Dział 2 T. 24 z. 1, 1939 – Dział 2 T. 26 z. 1.

Таким чином, всього книгозбірня налічує 21 том (Т. 1 – 17, 19, 21, 24, 26), в яких разом 56 зошитів. Серед авторів наукових праць: М. Андрусак, М. Бартель де Венденталь, А. Бахман, Я. Бергерова, Л. Блаустейн, А. Боржемський, Ф. Боссовський, Я. Брик, М. Валігурський, Г. Верещицький, Т. Витвицький, Б. Влодарський, Д. Врабець, Л. Гальбан, К. Гартліб, М. Гонжатко, Г. Гофман-Дадейова, Й. Гайек, І. Домбська, А. Дерінг, В. Заїкін, К. Закшевський, С. Закшевський, С. Заячківський, М. Зімерман, С. Інлот, П. Кальва, М. Карпінський, Л. Козловський, К. Кораний, К. Левицький, Ю. Макаревич, Є. Малечинська, К. Малечинський, В. Мікушевський, Ч. Нанке, В. Осуховський, Г. Полачкова, А. Прохаска, Ю. Скшипек, С.–Т. Скшипек, М. Смішко, Ф. Смолька, С. Стажинський, З. Стагл, Б. Стахон, К. Стефко, В. Стись, А. Стрелецька, Т. Сулімірський, К. Тишковський, Я. Фальковський, В. Фронсберг Бабель, М. Хламтач, Щ. Шидельський, М. Шорр.

Стосовно історичної проблематики варто відзначити, що основна увага приділяється дослідженням стародавньої історії та культури Польщі (епохи кам'яного та бронзового віку); історії Польщі за часів правління Владислава Локетка (Władysława Łokietka); відносин Польщі з іншими країнами (Чехією

(1250 – 1306 pp.), Туреччиною (XV ст.), Римською курією (1587 – 1589 pp.), Англією (1860 – 1865 pp.).

Цікавим та ґрунтовним є вивчення особливостей і специфіки парламентаризму, місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Польські вчені обґрунтовували політичне значення таких історичних постатей як Яна Люксембурчика, імператриці Іспанії та графині Провансу Риски (доньки Владислава Вигнанця Сілезького), королеви Ядвіги, королеви Ягелли, Петра Гамрата, Конрада Мазовецького, королеви Софії Голжанської, Болеслава III Криворотого. Висвітлювались невідомі сторінки їхніх біографій, а також досліджувалася їхня політична діяльність. Серед праць на військову тематику вчені розглядали волоську війну Яна Ольбрехта, смоленську війну (1613 – 1615 pp.), а також вивчали найдавніші пам'ятки польської геральдики.

Пріоритетними були дослідження в різних галузях права. Зокрема, актуальних проблем публічного, класичного римського, юстиніанівського, цивільного та судового права. Проаналізовано особливості укладення та специфіку контрактів, договорів дарування та міжнародних договорів, підстав касаційного цивільного процесу, питання додаткової поруки, відчуження майна, обмеження на використання доводів свідка у польському законодавстві тощо.

Особлива увага приділялася пам'яткам права. Учені розмірковували над такими документами: пам'яткою староасирійського права 14 ст., буллою «Dagome iudex», рукописною хронікою Майстра Вінсента, посланням Лева Сапеги (Москва, 1600 р.), записом Теодора Грифіти для Цистерсів (1196 р.). Досліджувалася діяльність контори Одоніса і Ласконоґи (1202 – 1239 pp.), вивчалась Конституція польської держави, урядові акти голови держави, обіг бланкового векселя.

Незважаючи на те, що даний часопис охоплював праці історико-філософського характеру, варто наголосити, що все ж таки серед останніх переважали праці на історичну та правову тематику. Дуже незначна їхня кількість була присвячена власне дослідженню питань філософії та релігії. Зокрема, за весь час існування часопису було опубліко-

вано: шість праць на філософську тематику, присвячених дослідженню – вчення Едмонда Гуссерля про закон, зміст і цілі даного; теорії судження Едмонда Гоблота; Птолемейському закону властивостей; нової форми спору про метод економіки; про представництво чи про відношення образу до предмету відтворення; поняття капіталу в літературі; вісім праць на релігійну тематику, в яких вивчалися соціально-економічні відносини населення Вроцлавського єпископства (пер. пол. 16 ст.); архів латинської Капітули у Львові; схема історичного устрою східно-слов'янської церкви; розвиток та підйом польських колядок як данина церкві; півень в народних віруваннях; релігійні вчення Третього рейху та Ірану. На особливу увагу заслуговує дослідження, присвячене постаті першого уніатського львівського єпископа Йосипа Шумлянського (1667 – 1708 рр.) [4].

Оскільки часопис виходив друком у Львові, а авторами статей були в основному вчені Львівського університету, то також була присутня проблематика, в якій розглядалися особливості історії Галичини та політики русинів. Серед них досліджувалися середина бронзового віку в Галичині, культура раннього періоду епохи Римської імперії в Східній Галичині, князь Костянтин Острозький і Берестейська унія 1596 р., русинська політика Лешека Білого.

Взагалі варто відзначити, що наукова діяльність була сконцентрована головним чином у відділах, які на своїх засіданнях, що відбувалися раз на місяць, розглядали та обговорювали підготовлені до друку наукові праці, доповіді та повідомлення, розробляли меморандуми у справі наукових потреб, ухвалювали рішення про прийняття до друку досліджень. Головною вимогою представлених до друку публікацій було їхнє написання польською мовою. Статті, подані іншими мовами, відхилялися. Виняток становили унікальні відкриття та дослідження, які робили вагомий вклад у розвиток науки. Відповідно така праця обговорювалася на засіданні відділення й отримувала рекомендацію до друку мовою оригіналу [12, с. 15]. Серед творів, які були таким чином опубліковані, три праці – філософа Ісидори

Домбської³ [8] (французькою мовою), правника Францишека Боссовського⁴ [7] (німецькою мовою), історика Вільгельма Рольного⁵ (латиною) [13, 14]. Варто також відзначити, що редакційна колегія надавала перевагу публікації досліджень наукових закладів (університетів, бібліотек, музеїв).

Крім того, щорічно відбувалося урочисте відкрите засідання товариства, з метою ознайомлення суспільства з його діяльністю та науковими читаннями [12, с. 16].

«*Studia nad historya prawa Polskiego*» («Дослідження з питань історії польського права»). Наукова серія присвячена дослідженням з історії польського права. Вона була заснована ще до утворення наукового товариства в 1899 р. і виходила друком до 1939 р. Редактором видання був Освальд Бальцер. Тому закономірно, що після того, як ним було створене наукове товариство, його члени продовжили активно друкуватися у цьому фаховому збірнику.

У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігається 15 томів 36 «зошитів»: 1899/1900 – Т. 1 з.1, 4 1903/06 – Т. 2 з.1 – 4, 1906/09 – Т. 3, З. 1, 2, 4, 1921 – Т. 7, 1921/26 – Т. 8 з. 1 – 5, 1925 – Т. 9, 1926/27 – Т. 10 з. 1 – 3, 1928 – Т. 11, 1928/31 – Т. 12 з. 1 – 4, 1930/32 – Т. 13 з. 1 – 4, 1933/34 – Т. 14 з. 1 – 3, 1935/37 – Т. 15 з. 1, 2, 1937/38 – Т. 16 з. 1 – 3, 1937/39 – Т. 17 з. 1, 2, 1938 – Т. 18 з. 1. Зі звітів товариства за 1939 р. відомо, що товариством було опубліковано щонайменше 18 томів. Серед авторів наукових праць: В. Абрагам, О. Бальцер, А. Вегулані, Ю. Відаєвич, З. Войцеховський, В. Гейнош, П. Домбковський, К. Добровольський, Л. Ерліх, Я. Лого-Соболевський, Є. Малечинська, К. Малечинський, А. Оганович, С. Піотровський, Ю. Рафач, Т. Сільницький, З. Соха, С. Соханевич, С. Сьренювський, Р. Таубеншлаг, Г. Ходиніцький. Найбільше власних наукових доробків у цьому збірнику опублікували голова товариства – Освальд

³ Dąmbska Isidora (3.I.1904 – 18.VI.1983) – польський філософ, логік, феноменолог, учениця відомого польського філософа Казимира Твардовського.

⁴ Bossowski Franciszek (12.IV.1879 – 3.V.1940) – юрист, спеціаліст з історії польського права римського та цивільного права, професор римського права у Вільнюському університеті (1922).

⁵ Rolny Wilhelm (11.V.1872 – 15.V.1941) – польський історик, заступник директора бібліотеки Львівського університету, видавець історичних джерел.

Бальцер та генеральний секретар – Пшемислав Домбковський.

Специфіка вказаного видання полягала в тому, що воно охоплювало тільки ті праці, в яких розкривалися проблеми історії польського права. Найбільша їх кількість була присвячена дослідженню польського законодавства в різні історичні періоди: Ягелонську добу, епоху П'ястів, Мазовецьку епоху тощо. В окремих публікаціях проаналізовано питання парламентаризму, правових взаємовідносин Польщі та сусідніх країн, а також офіційні документи – Другий литовський Статут та Статут Лесчинського (1180 р.).

Значна увага приділялась вивченню Вірменського та Литовського права. Зокрема, вченими досліджувалися: вірменська судова влада в середньовічному Львові, судовий порядок і питання вірменського права (з 1604 р.), положення про вірмен затверджене Сигізмундом I (1519 р.), становище чужоземців у литовському праві в другій половині 15 і в 16 ст. (1447 – 1588), питання родового та набутого майна, опікунського права в Литві.

Деякі праці присвячені актуальним питанням різних галузей права: сімейного, релігійного, кримінального тощо. На окрему увагу заслуговують твори, в яких досліджено питання становлення та особливостей судової влади. Тут з одного боку розглядалася специфіка судового засідання, а з іншого – вивчалися т. зв. судові книги.

Для вітчизняних правознавців цікавими будуть праці, в яких польські вчені подають своє розуміння політико-правових процесів Галичини та Львова зокрема. Автори обґрунтовують політичну та економічну доцільність воєводств і староств на львівських землях, подають їхню порівняльну характеристику; вивчають особливості організації галицького парламенту, а також львівські судові книги в давній Польщі; досліджують пережитки давнього соціального устрою на Русі галицькій в 15 ст. На нашу думку, дуже цінним є дослідження генерального секретаря «Наукового товариства» Пшемислава Дабковського, яке складається з декількох частин. В ньому автор подає каталог давніх судових актів польських воєводств руського і белзького, які зберігаються в Державному архіві у Львові.

«Prace naukowe» («Наукові праці»). У звіті товариства за 1939 р. вказано, що ця наукова серія охоплює видання історично-філологічної та математично-природничої галузі. Всього протягом 1911 – 1939 рр. вийшло друком 18 томів, з яких 14 – історично-філологічні праці, 4 – математично-природничі. У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігається 16 томів (12 – історично-філологічні праці, 4 – математично-природничі). У книгозбірні наявні наступні примірники: історично-філологічні праці: 1911 – Т. 2, 1917 – Dział 1 Т. 4, 7, 1918 – Dział 1 Т. 5, 1919 – Dział 1 Т. 6, 1920 – Dział 1 Т. 8, 1934 – Dział 1 Т. 9, 1935 – Dział 1 Т. 10, 1937 – Dział 1 Т. 11, 1938 – Dział 1 Т. 14, 1939 – Dział 1 Т. 15 (Т. 1), Т. 16 (Т. 2); математично-природничі праці: 1916 – Dział 2 Т. 1, 1918 – Dział 2 Т. 2, 1936 – Dział 2 Т. 3, 1938 – Dział 2 Т. 4.

Історична галузь представлена працями таких авторів: В. Абрагам, О. Бальцер, Я. Богдан, С. Вітковський, С. Гломбінський, П. Домбковський, К. Кораний. Математично-природничі: Р. Кунце, Я. Носкевич, З. Вейберг, Р. Зубер.

Стосовно публікацій історико-філологічної тематики, варто відзначити, що 7 томів з 14 охоплюють праці засновника наукового товариства Освальда Бальцера. Зокрема, Т. 4 – досліджується питання казначейства й архіву корони передягелонської епохи; Т. 6 – 8 – вивчається історія Польського Королівства 1295 – 1370 рр. (праця складається із 3 частин); Т. 9 – 11 – опубліковано посмертні листи Освальда Бальцера.

«Prace sekcji Historii Sztuki i Kultury» («Праці секції історії мистецтва та культури») – збірник праць секції історії мистецтва та культури. Виходив друком впродовж 1924 – 1932 рр. У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігається 2 томи і 7 «зошитів»: 1924/29 – Т. 1 z. 1 – 3, 1929/32 – Т. 2 Z. 1 – 4. Авторами статей були: А. Беттеровна, З. Горнунг, К. Ласкоронська, Т. Маньковський, З. Обертинський, В. Подляха, Г. Полячкова, В. Стронер, Г. Шоррова. Наукове видання охоплює праці, в яких проаналізовано діяльність визначних постатей у мистецтві та їхній внесок у розвиток сучасної культури. Зокрема, одна із перших публікацій присвячена дослідженню життєвого і творчого шляху визначного поль-

ського історика і теоретика мистецтва Яна Антоневича-Болоза (1858 – 1922) із зазначенням його наукового доробку. В усіх наступних – мова йде про клейноти Длугоша⁶ у бібліотеці Арсеналу у Парижі, колекціонерство Станіслава Аугуста⁷, «Парадісо» Тінторетто⁸, а також діяльність львівського маляра Станіслава Строїнського⁹.

Кілька праць присвячено релігійній тематиці. Тут описано Середньовічні вітражі вроцлавського собору, проект фасаду церкви Сан-Лоренцо у Флоренції, зображення Св. Тройці в т. зв. молитовнику Варна. Дуже цікавим є дослідження Львівських барокових костьолів польського мистецтвознавця Тадеуша Маньковського [11]. Автор вивчає історію побудови і архітектуру костьолів – Єзуїтів, Кармелітанок божих, святої Марії Магдалени, Домініканського костьолу та кафедри святого Юра. Проводиться паралель щодо архітектури Львівських храмів і костьолів в інших країнах.

Науковцем згадується велика кількість церков розмічених поза межами м. Львова. Мова йде про костьоли в Наварії, Годовиці, Лопатині, Буську, Коломиї, Бжождовцях, Винниках. А також аналізується діяльність таких архітекторів, як Ян де Вітте¹⁰, Мартин Урбанік¹¹, Бернард Меретин¹².

⁶ Długosz Jan (1.XII.1415 – 19.V.1480) – польський історик-літописець і дипломат, визначний католицький ієрарх, автор «Історії Польщі» в 12 томах, перший польський дослідник геральдики.

⁷ Poniatowski Stanisław Antoni (17.I.1732 – 12.II.1798) – останній король Речі Посполитої (1764 – 1795), при коронації отримав ім'я Stanisław II August.

⁸ Robusti Jacopo більш відомий як Tintoretto (29.IX.1518 – 31.V.1594) – італійський художник, представник пізнього венеціанського Відродження і маньєризму. Малював портрети, релігійні і алегоричні композиції.

⁹ Строїнський Станіслав (бл. 1719 – 26.IV.1802) – художник-монументаліст Галичини доби бароко та раннього класицизму.

¹⁰ De Witte Jan (8.VI.1709 – 24.XII.1785) – польський військовий інженер голландського походження, архітектор, представник барокко. З 1781 р. генерал-лейтенант царської армії.

¹¹ Урбанік Мартин (? – між 24.III та 9.IV.1764) – львівський архітектор і будівничий доби бароко. Якийсь час – надвірний архітектор магната Миколи Василя Потоцького.

¹² Меретин Бернард (нім. Merettiner Bernard) (кін. XVII ст. – 3 або 4.I.1759) – львівський архітектор епохи пізнього бароко та рококо німецького походження.

Праця має значну кількість ілюстрацій (всього в тексті 68 рис.), на яких зображено як самі храми так і елементи архітектури, а також подано рисунки фасадів та схематичного плану внутрішньої побудови церкви. В додатках Т. Маньковський подає найважливіші, на його думку, матеріали, які він віднайшов у архівах різного підпорядкування.

В інших публікаціях вчені вивчали витоки сучасної архітектури м. Львова, польські книжкові ілюстрації 15 – 16 ст. та погляди на мистецтво за часів Станіслава Аугуста. Взагалі, варто звернути увагу на те, що особливістю цього серійного видання є значна кількість різноманітних ілюстрацій. Загалом у тексті налічується 455 рисунків, з яких 315 – в першому томі, 140 – в другому.

«Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych» («Annales D'histoire sociale et économique», «Літопис соціально-економічний») – наукова серія, яка виходила друком протягом 1931 – 1939 рр. Перших три томи, опубліковані впродовж 1931 – 1934 рр., видані Інститутом розвитку польської наукової творчості («Instytut popierania polskiej twórczości naukowej»). Ф. Буяк, який був одним із редакторів вказаного часопису, і з 1933 р. як голова «Наукового товариства» посприяв тому, що наступні томи (Т. 4 – 8) вийшли друком як збірник праць секції історії соціально-економічних дисциплін, що була утворена 1935 р. У звіті товариства за 1939 р. також вказується дана інформація.

У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігаються 8 томів і 1 «зошит»: 1931 – Т. 1, 1932/33 – Т. 2, 1934 – Т. 3, 1935 – Т. 4, 1936 – Т. 5, 1937 – Т. 6, 1938 – Т. 7, 1939 – Т. 8 з. 1. Це єдине із видань, яке продовжило виходити друком після Другої світової війни, коли діяльність «Наукового товариства» відновились у Вроцлаві (Польща). У відділі періодичних видань імені Мар'яна та Іванни Коців зберігаються примірники зазначеного фахового видання з 1947 по 1986 рр.

«Zabytkidziejowe» («Історичні пам'ятки») – наукова серія, яка виходила друком у Львові протягом 1923 – 1939 рр. Відповідно до звіту товариства у 1939 році всього було видано 6 томів. У фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника зберігається 5 томів, з яких Т. 4 має два зошити, а

Т. 3 є продовженням Т. 2: 1923 – Т. 1, 1927 – Т. 2 Vol. 1, 1930 – Т. 3 Vol. 2, 1936 – Т. 4 z. 1, 2, 1939 – Т. 5.

Авторами статей були: П. Домбковський, А. Дофлеровна, К. Малечинський, Г. Полячкова, В. Рольний. Значна частина опублікованих матеріалів присвячена дослідженню різноманітних офіційних документів та матеріалів: судових книг, офіційних актів, матеріалів з дослідження історії того чи іншого населеного пункту. Окрім того, науковців цікавило питання адміністративного поділу галицької Русі в 15 ст. та діяльності львівських чиновників ґродських і земських впродовж 1352 – 1783 рр.

«Zabytki piśmiennictwa polskiego» («Пам'ятки польської літератури») – наукова серія, яка виходила друком у Львові протягом 1907 – 1939 рр. Загалом вийшло друком 9 томів, два з яких: 1935 – Т. 6, 1936 – Т. 7 зберігаються у фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника. Тут представлений літературно-творчий доробок польських поетів: І. Красицького¹³, С. Піскорського¹⁴, В. Потоцького¹⁵, Я. Трембецького¹⁶. У сьомому томі К. Бадецький¹⁷

¹³ Krasicki Ignacy (3.II.1735 – 14.III.1801) – польський церковний діяч, філософ, поет, письменник, драматург, перекладач, журналіст. Примас Королівства Польського і Великого князівства Литовського.

¹⁴ Piskorski Sebastjan (1636 – 18.VIII.1707) – польський поет, перекладач, релігійний письменник, юрист, ректор Краківської академії у 1693 – 1699 рр.

¹⁵ Potocki Wacław (1625 – 9.VII.1696) – польський поет, сатирик, мораліст.

¹⁶ Trembecki Jakub (16.V.1643 – між 25.V.1719 і 11.IV.1720) – польський поет, колекціонер літературних текстів.

¹⁷ Badecki Karol (28.I.1886 – 11.II.1953) – польський історик літератури, архівіст, джерелознавець, бібліотекар та історіограф, дослідник Львова.

досліджує особливості і специфіку польської лірики міщанської.

Висновки. Таким чином, можемо зробити наступні висновки та узагальнення: 1) «Наукове товариство» започаткувало серійні видання з метою сприяння розвитку наукових досліджень і поширення отриманих результатів, а також здійснення просвітницької місії серед населення Галичини; 2) серед публікацій, в основному переважали дослідження провідних польських вчених, присвячені вивченню історії Польщі різних періодів, а також польського законодавства; 3) зважаючи на те, що ряд науковців обіймали професорські посади у Львівському університеті, а також народилися у місті Львові, в наукових збірниках присутні дослідження і української проблематики, пов'язаної з вивченням історії Галичини та Львова, політико-правових відносин, а також визначних постатей; 4) публікацій українських вчених всього дві – це дослідження історика, професора Львівського університету Андрусяка Миколи «Йосип Шумлянський – перший львівський уніатський єпископ (1667 – 1708). Біографічний нарис» [4] та археолога, історика й етнографа Богдана Януша «Доісторичні пам'ятки Східної Галичини» [6].

Крім того, силами товариства видавалися «Sprawozdania Towarzystwa», а також галицькі історичні документи «Akta grodzkie i ziemski», публікацію яких започаткував К. Ліске 1868 р.

Список використаної літератури

1. Зашкільняк Л. Наука / Л. Зашкільняк // Історія Львова. У трьох томах / ред. кол. Я. Ісаєвич, М. Литвин, Ф. Стеблій. – Т. 2. – Львів: Центр Європи, 2007. – С. 353 – 370.
2. Овсінський Ю. Буяк (Вуяк) Францішек / Ю. Овсінський // Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.: Т. 1 А – К. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – С. 256.
3. Питер М. Бальцер (Balzer) Освальд Маріан / М. Питер // Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка: в 2 т.: Т. 1 А – К. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – С. 173.
4. Andrusiak M. Józef Szumlański, pierwszy biskup unicki lwowski (1667 – 1708). Zarys Biograficzny / Mikołaj Andrusiak // Archiwum Towarzystwa Naukowego. – Dział B T. 16 z. 1. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1934. – 212 s.
5. Balzer O. Przemówienie na pierwszym posiedzeniu publicznem Towarzystwa Naukowego we Lwowie dnia 21 maja 1921 / Oswald Balzer. – Lwów – Warszawa – Kraków: Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, 1922. – 15 s.
6. Bohdan J. Zabytki przedhistoryczne Galicyi Wschodniej / Janusz Bohdan // Prace naukowe. – Dział 1 T. 5. – Lwów: Nakł. Towarzystwa dla popierania nauki Polskiej, 1918. – 310 s.
7. Bossowski F. Die Abgrenzung des mandatum und der negotiorum gestio im klassischen und justinianischen Recht / Franciszek Bossowski // Archiwum Towarzystwa Naukowego. – Dział 2 T. 20 z. 2. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1937. – 156 s.
8. Dąbbska I. La théorie du jugement de M. Edmond Goblot / Isidora Dąbbska // Archiwum Towarzystwa Naukowego. – Dział 2 T. 6 z. 3. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1930. – 74 s.
9. Hübner P. Towarzystwo naukowe we Lwowie / Piotr Hübner // Електронний документ. Режим доступу: <https://forumakademickie.pl/fa/2012/01/towarzystwo-naukowe-we-lwowie/>
10. Jarowiecki J., Góra B. Prasa Lwowska w dwudziestoleciu międzywojennym: Próba bibliografii / Jerzy Jarowiecki, Barbara Góra. – Kraków: Wydawnictwo Naukowe WSP, 1994. – 422 s.
11. Mańkowski T. Lwowskie kościoły barokowe / Tadeusz Mańkowski // Prace sekcji historii sztuki i kultury. – T. 2 z. 2. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1932. – 152 s.
12. Przetworzenie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej w Towarzystwo naukowe we Lwowie // Sprawozdania Towarzystwa naukowego we Lwowie / pod red. P. Dąbkowskiego. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1921. – R. 1 z. 1. – S. 13 – 17.
13. Rolny W. Acta officii consistorialis Leopoliensis antiquissima. Volumen 1. 1482 – 1489 / Wilhelm Rolny // Zabytki Dziejowe. – T. 2 cz. 1. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1927. – 673 s.
14. Rolny W. Acta officii consistorialis Leopoliensis antiquissima. Volumen 2. 1490 – 1498 / Wilhelm Rolny // Zabytki Dziejowe. – T. 3 cz. 2. – Lwów: Nakł. Towarzystwa Naukowego, 1930. – 706 s.
15. Towarzystwo Naukowe we Lwowie // Електронний документ. Режим доступу: www.lwow.com.pl/tnwelwowie/sklad1937.html
16. Towarzystwo Naukowe we Lwowie // Encyklopedia Powszechna: w dwu tomach / pod red. Stanisława Lama. – T. 2. N – Ź – Warszawa, 1933. – S. 916.
17. Towarzystwo Naukowe we Lwowie // Ilustrowana encyklopedia Powszechna / pod red. Marjana Jerzego Wachtla. – Warszawa: Wydawnictwo J. Przeworskiego, 1936. – S. 711.
18. Towarzystwo Naukowe we Lwowie // Wielka Encyklopedia Powszechna PWN. – T. 11. Ster – Urz. – Warszawa, 1968. – S. 605.
19. Towarzystwo Naukowe we Lwowie // Wielka ilustrowana encyklopedia powszechna: w 22 t. – T. 17. Szkocka Literatura – Victor. – Kraków: Wydawnictwo Gutenberga, [1929 – 1938] – S. 182.

References

1. Zashkilnyak, L. (2007). Science. In History of Lviv. In three volumes (Vol. 2, pp. 353 – 370). Y. Isaevich, M. Lytvyn, F. Stebliy (Eds.). Lviv: Center of Europe [In Ukrainian].
2. Ovsinsky, Yu. (2011). Bujak Franciszek. In Encyclopedia. Ivan Franko National University in Lviv: in 2 vol. (Vol. 1, p. 256). Lviv: Ivan Franko National University in Lviv [In Ukrainian].
3. Peter, M. (2011). Balzer Oswald Marian. In Encyclopedia. Ivan Franko National University in Lviv: in 2 vol. (Vol. 1, p. 173). Lviv: Ivan Franko National University in Lviv [In Ukrainian].

4. Andrusiak, M. (1934). Józef Szumlański, first bishop uniate in Lviv (1667 – 1708). Biographical outline. Archives of the Scientific Society (Section B, Vol. 16, part 1, 212 p.) [In Polish].
5. Balzer, O. (1922). Speech at the first public meeting of the Scientific Society in Lviv on 21 May 1921. Lviv – Warsaw – Krakow: Ossolinski National Institute [In Polish].
6. Bohdan, J. (1918). Prehistoric monuments of Eastern Galicia. Scientific works (Section 1, Vol. 5, 310 p.) [In Polish].
7. Bossowski, F. (1937). The demarcation of mandatum and negotiorum gestio in classical and Justinian law. Archives of the Scientific Society (Section 2, Vol. 20, part 2, 156 p.) [In German].
8. Damska, I. (1930). The theory of judgment of M. Edmond Goblots. Archives of the Scientific Society (Section 2, Vol. 6, part 3, 74 p.) [In French].
9. Hübner, P. (2012). Scientific Society in Lviv. Retrieved from <https://forumakademickie.pl/fa/2012/01/towarzystwo-naukowe-we-lwowie/> [In Polish].
10. Jarowiecki, J. & Góra, B. (1994). Lviv Press in the two decades interwar period: Bibliography attempt. Krakow: Scientific publishing house WSP [In Polish].
11. Mankowski, T. (1932). Lviv Baroque churches. Works of section history of art and culture (Vol. 2, part 2, 152 p.) [In Polish].
12. Dabkowski, P. (Eds.). (1921). Creation of the Society for the promotion of Polish Science in the Scientific Society in Lviv. In Reports of the Scientific Society in Lviv (Annual 1, part 1, pp. 13 – 17). Lviv: Scientific Society [In Polish].
13. Rolny, W. (1927). Official acts Lviv Consistory antiquissima. Part 1. 1482 – 1489. Historical monuments (Vol. 2, part 1, 673 p.) [In Latin].
14. Rolny, W. (1927). Official acts Lviv Consistory antiquissima. Part 2. 1490 – 1498. Historical monuments (Vol. 3, part 2, 706 p.) [In Latin].
15. Scientific Society in Lviv. (2009). Retrieved from www.lwow.com.pl/tnwelwowie/sklad1937.html [In Polish].
16. Lam, St. (Eds.). (1933). Scientific Society in Lviv. In Universal Encyclopedia: in two volumes (Vol. 2, p. 916). Warsaw [In Polish].
17. Wachtl, M. J. (1936). Scientific Society in Lviv. Illustrated Universal Encyclopedia. Warsaw: J. Przeworski Publishing House [In Polish].
18. Scientific Society in Lviv. (1968). In Great Universal Encyclopedia PWN (T. 11, p. 605). Warsaw [In Polish].
19. Scientific Society in Lviv. (1929 – 1938). In Great Illustrated Universal Encyclopedia: in 22 vol. (Vol. 17, p. 182). Krakow: Gutenberg Publishing House [In Polish].